

Eames Demetrios

V rámci bratislavského festivalu DAAD sa pútavou prednáškou predstavil americký výtvarník, filmár a «osvetový pracovník» nábytkového dizajnu Eames Demetrios.

Text: Mária Ordódy; Foto: archív Eamesa Demetria a Vitra

Vnuk chýrnych postáv svetového nábytkového dizajnu manželov Ray a Charlesa Eamesovcov EAMES DEMETRIOS (53) sa aktívne stará o rodinné dedičstvo svojich prarodičov. Doblíada na autentickejšť produktov pri výrobe a prezentuje ich prácu a myšlienky po celom svete. Demetrios je zároveň rôznorodým umelcom, rozprávačom príbehov a autorom videí a filmov. Je tvorcom stále sa rozrastajúceho projektu «Kcymerxthaere», trojrozmerného románu z alternatívneho sveta, ktorý je podobný nášmu, ale má iné príbehy, ľudí, tvory či fyzické zákony. Žije a tvorí v Los Angeles. eamesdemetrios.com

MÁRIA ORDÓDY: Staráte sa, chránite a rozširujete tvorbu manželov Eamesovcov aj pre novú generáciu. Boli ste inšpirovaný ich dizajnom už od detstva?

EAMES DEMETRIOS: Ray a Charles boli silné a ohromujúce osobnosti. Bolo skvelé mať ich za starých rodičov, nie však preto, lebo boli slávnymi dizajnérmi. V tej dobe sa dizajnéri nepovažovali za «popové» hviezdy, ako je to bežné v dnešných časoch. Nedostávali sme od nich slovné lekcie dobrého dizajnu, ale boli takí inšpirujúci, že sme sa od nich vždy spontánne niečo naučili. Charles Eames podľa svojich slov vnímal prácu dizajnéra ako dobrého hosťiteľa, ktorý sa stará o svojich hostí a predvída ich potreby. Obaja boli skutočne skvelými hosťiteľmi. V ich dome sa o nás vždy dobre starali, často sme si robili obľúbené pikniky. Bolo veľmi zaujímavé sledovať ich aj počas tvorivého procesu v ich ateliéri, kde sa všetky tie dizajnérske príbehy odohrávali. Na ich tvorbe ma najviac zaujímali práve myšlienky, ktoré sa za produktom ukrývali.

MO: Rozmýšľali ste niekedy nad kariérou dizajnéra nábytku?

ED: Nikdy som sa nevidel ako dizajnér nábytku. Rozhodol som sa ísť inou cestou ako tvorca príbehov, projektov, videí a filmov. Nábytok a jeho tvorba sú však pre mňa inšpiráciou. O práci Ray a Charlesa Eamesovcov som natočil viacero videí.

MO: Úzko spolupracujete so spoločnosťami Vitra a Herman Miller, doblíadate, aby sa ich výrobky od Ray a Charlesa naďalej vyrábali autenticky. Ako sa pozeráte na výrobcov imitácií týchto ikonických kúskov?

ED: Idea pri tvorbe produktov Ray a Charlesa vždy vychádzala zvnútra von, pri kópiách je to

presne naopak. Je ľahké «naklonovať» stoličku, ktorá bude vyzerať ako Eamesova stolička, ale je ťažké vytvoriť naozajstný originál. Ray a Charles chceli svojím dizajnom pomáhať ľuďom. Ľudia, ktorí si kúpia kópiu, a tá sa im o chvíľu zlomí, poškodí alebo opotrebuje, z nej nezažijú ten pocit, aký chceli dizajnéri dosiahnuť. To je na tom to najhoršie. Naša rodina a rodina Fehlbaumovcov (zakladateľov spoločnosti Vitra, pozn. red.) kontinuálne spolupracuje už takmer 60 rokov, aby sa produkty Eamesovcov vyrábali stále kvalitne a autenticky. Nech sú dobré aj dnes a zajtra takisto, ako boli dobré včera. Keď sa pozriete na funkčné predmety okolo seba, všetky o niekoľko rokov stratia svoju cenu – telefón, počítač, televízor či iné spotrebiče. Výnimku však tvorí kvalitný nábytok, ktorý sa v podstate vyrába stále rovnako. Jeho hodnota sa časom neznižuje, môže, naopak, stúpať. Ľudia si túto hodnotu v dnešných časoch neuvedomujú, lebo stratili kontakt s ručnou prácou a s materiálom. Problematiku kopírovania je možné riešiť jedine osvetou a vzdelávaním.

MO: Ktorý produkt z tvorby svojich starých rodičov máte najradšej?

ED: Je toho naozaj veľa a neustále sa to mení. Mám veľmi rád stoličky z radu «Aluminium Group» (na obrázku vpravo). Aj teraz práve na jednej sedím. Okrem toho, že sa mi páči vizuálne a je veľmi pohodlná, fascinuje ma spôsob jej výroby, pri ktorej je potrebná šikovnosť a sila človeka.

MO: Váš umelecký rozsah je veľmi široký. V projekte «Kcymerxthaere» umiestňujete bronzové tabule s príbehmi do rôznych končín sveta. Ako si tieto miesta vyberáte?

EAMES DEMETRIOS, VÝTVARNÍK: «Pre mňa dizajn neznamena len vizuálny, ale aj filozofický zážitok, o ktorý sa rád podelím s ostatnými.»

O tom, že súčasný európsky producent nábytku manželov Eamesovcov, švajčiarsky gigant Vitra, dbá spolu s dedičmi z Eames Office na dodržiavanie tvorivých pravidiel autorov, svedčí aj posledná adaptácia populárnych stoličiek zo série «Eames Plastic». Nie je to len doplnenie nových farieb, ktoré lepšie vyhovujú estetickým preferenciám súčasníkov, ale aj starostlivá reflexia aktuálnych ergonomických nárokov. Za posledných šesťdesiat rokov stúpla priemerná výška človeka o desať centimetrov, a preto bolo potrebné upraviť sedenie rozmerovo tak, aby telu poskytlo adekvátnu oporu. Dva pridané centimetre výšky aj modifikácia profilu sedacej škrupiny však nijako neovplyvnili výsledný estetický výzor «nedotknuteľnej» ikony nábytkového dizajnu. vitra.com

ED: Miesta svojich projektov vyberám kombináciou bláznovstva a praktickosti. Sú to miesta, ktoré som fyzicky navštívil, vybral som si v nich oblasť, kam som chcel príbeh umiestniť. Ale aby mohli tabule na týchto miestach zostať, treba vynaložiť množstvo úsilia, vybaviť a získať povolenia, čo môže zaberať veľmi veľa času. Príbehy sú umiestnené rôzne, napríklad vo verejných parkoch alebo na súkromných pozemkoch. Keď čítate príbeh, vnímate pozadie, ste ovplyvnení prostredím, v ktorom ste. Zároveň je veľmi zaujímavé, že keď o niečom čítate, napríklad o rieke, vaša myseľ vás k rieke privedie. Vidíte ju pred sebou, aj keď sa pozeráte len na písmeň. Takže to, čo vidíte, nie je naozaj to, na čo sa pozeráte. Projektom «Kcymaerxthaere» chceme preniesť tento pocit do sveta.

MO: V ktorých krajinách s tým plánujete pokračovať?
ED: Bol by som rád, keby sa mi podarilo uskutočniť ďalšie pokračovanie na Slovensku. Chcem u vás nájsť nejaké zaujímavé miesto.

MO: Ste autorom mnohých videí a filmov. Čo je pre vás v tomto smere najväčšou inšpiráciou?
ED: V tejto oblasti ma najviac baví vytvárať malé svety pre ľudí. Sú to často fiktívne svety, ako napríklad v mojich «sloních» filmoch. Baví ma vyvolávať v ľuďoch špeciálne pocity. Robím aj filmy o nábytku či rôzne dokumenty, napríklad o moderne zmyšľajúcich indiánoch v Mexiku.

MO: Čo vás na vašej práci baví najviac?
ED: V rámci práce pre Eames Office ma baví šíriť ďalej odkaz a myšlienky Ray a Charlesa. Tak ako sú pekné ich objekty navonok, rovnako pekné sú aj myšlienky ukryté za nimi. To považujem v rámci práce dizajnéra za dôležité. Pre mňa teda dizajn neznamená len vizuálny, ale aj filozofický zážitok, o ktorý sa rád podelím s ostatnými. —

